

Леся Соболевська

Вчителька Міжшкільного

Пункту Навчання Української

Мови в Любліні

Міжшкільний Пункт Навчання Української Мови в Любліні:

традиції та проблеми.

З 2010 року Любліні було організоване офіційно навчання української мови як мови національної меншини. Проте, задовго до цього часу уроки проводилися у рамках Української недільної школи в прицерковній світлиці у Православній Парафії свт.Петра Могили після служби. Пізніше, почалося навчання офіційно, так як має виглядати, з оцінками для учнів і майже з підручниками. Питання підручників, мабуть, є болючім не тільки для мене, вчительки з Любліна, але і для всього вчительського товариства в Польщі. Кожен цьому намагається зарадити по-своєму. Привозила книги з України, але рідко використала більше ніж 20 відсотків завдань і текстів. Бо все-таки різниця програми є. Хоча і ми, і вчителі в Україні вчать дітей грамотно писати, читати, формулювати свої думки. Проте різниться словниковий запас учнів, кількість уроків на тиждень і, звичайно, те що стараємося зробити це більше в ігровій формі. Те що це є обов'язковим предметом для тих, чії батьки подали заяву про навчання української мови, як мови національної меншини – це добре, але для інших ровесників цього предмету не має. Отже, якби обов'язковим, а в той же час десь знаходиться на периферії. І думаю, що оті чорно-білі ксерокопії і видруки, які роздаємо учням на уроках, а не справжні кольорові підручники чи зошити вправ – це все якби ще більше підкреслюють другорядність предмету в свідомості учнів. А потім ще доходить оцінювання, бо пильнувати і пояснювати вихователям, що оцінка з української мови дораховується до середньої і мусить бути на свідоцтві закінчення школи, цілком належить до «обов'язків» батьків а іноді, якщо говоримо про ліцей і старших дітей, у компетенції самих учнів. Часом батьки висилають «Rozporządzenie ministra edukacji» вихователям і директору школи, щоб ті знали про що йдеться.

Але, повертаючись до проблеми підручників, не потрібно хіба описувати захвит і учнів, і вчителів новими зошитами з українознавства. Кольорові, з наклейками. Для

кожного учня свій, власний! Як я їх отримала, то хотіла скакати від радості. А діти по три рази перепитували, чи можна підписати цей зошит і забрати додому. Втім, працюючи вчителем у Міжшкільному Пункті навчання з 2014 року, назбирала і розробила стільки матеріалів, що можна було б видати не один підручник. А якщо взяти до уваги, що я така не одна, то, можна навіть мати декілька підручників для одного рівня навчання.

Почала працювати вчителем у Міжшкільному Пункті, коли вже склалися певні гарні традиції, які намагаємося далі дотримувати.

Одна із них – це майстер-клас з писанкарства, який традиційно вже проводимо у Вербну неділю, у нашій Православній Парафії святого Петра Могили. Декілька років поспіль цей майстер-клас відбувався в офісі Українського Товариства. Але з 2022 року знову в парафії. Саме тоді була найбільша кількість учасників. Поряд із моїми учнями та їх батьками, були діти-біженці (страшно не люблю цього слова). Навіть важко було всіх розмістити у прицерковній світлиці. Кількість учасників цих майстер-класів мене, м'яко кажучи, дуже вражала. Бо, як усі знають, мало того, що потрібно навчити, але потрібно ще пильнувати, щоб ніхто собі не обпік пальця, ноги, сусіда або щоб не спалив церкву, школу і т.д. Але мене приємно вразило те, що майже всі присутні знали, як писати писанки, навіть найменші. Коли запитала, хто хоч раз писав писанки, то був ліс рук. Що не може не радувати. Тому обов'язки для мене і для моєї колеги звелися майже тільки до допомоги при фарбуванні.

Наступна традиція – це Шевченківські дні. Щороку Українське Товариство в Любліні організовує Шевченківські читання в сквері ім. Тараса Шевченка. Хто хоче може прийти, взяти «Кобзар» і прочитати свою улюблену поезію чи то українською, чи то польською мовами. Звичайно, приймають у цьому заході участь також і учні МПНУМ. А у неділю після служби учні показують художню програму, присвячену життю і творчості Тараса Шевченка.

Говорячи про традиції, не можна не згадати про урочисте закінчення навчального року, яке відбувається на свято П'ятидесятниці. Цій традиції вже більше 20 років. У цей день Українське Товариство організовує фестиваль української культури «Українська бесіда». І саме тоді відбувається прем'єра вистави, яку готують учні МПНУМ. Теми підбираємо актуальні, до тих подій, які відбувалися колись на цих землях. «Князь Данило» (про заснування Холма і Львова), «Дорога на Захід» (до 70-ої річниці акції

«Вісла»), «Холмське біженство», «Великий Українець з Холма» (до 150-річниці з дня народження Михайла Грушевського). У 2022 році ми підготували художню програму «А ми тую червону калину підійmemo...» Сценарії пишу сама, бо знайти готові на ці теми просто неможливо. Це маса прочитаної літератури, консультації з істориками і т.д. Мені це дуже подобається. Проте найбільшим викликом є то, що для кожного свого учня маю написати роль. Не так як у справжньому театрі – спочатку сценарій, а потім кастінг. Учнів у мене небагато, на весь пункт у цьому навчальному році 9 осіб: від першого класу початкової школи до ліцею. Тому ще, крім того, щоб було історично правдиво (наскільки це можливо) треба придумати такі сценки і діалоги, щоб це виглядало достовірно. Дитині першого класу початкової школи не дам роль НКВДіста. Маю придумати відповідну до віку, зросту, статури.

Учні на цьому святі отримують подарунки, свідоцтва а також дякують учителям (української мови, історії і культури України, Закону Божого) за цілий рік праці. Потрібно сказати, що фестиваль «Українська бесіда» відбувається на природі. При моїй пам'яті ще ніколи не було дощу або поганої погоди.

Щодо проблем МПНУМ у Любліні, то, звичайно, розклад уроків. Дуже важко знайти спільний термін, щоб трьом чи чотирьом учням підходив. Часом відбувалися уроки по суботах або неділях, бо іншого терміну знайти просто не вдалося. Іноді починали уроки о 18.10 з ліцеєм плюс три години і маємо 20.25 і це не враховуючи перерв.

Хвилює також дуже мала кількість учнів. Думаю, що якби могли долучитися до уроків учні громадяни України, то скористалися би з цього всі. Пам'ятаю 3 роки тому, хлопчик, який щойно приїхав з батьками з України, з великим нетерпінням чекав уроків української мови (тоді діти без польського громадянства ще ходили на уроки української мови). І коли я йшла на лікарняний, то був розпач і плач: «Бо це єдиний предмет на якому я знаю, що відповідати». Більшість дітей-біженців з України дуже погано пишуть і читають українською (що хіба не одна я помітила), навіть ті, які вже мали би бути в третьому класі. Найгірше, те що більшість з них не знає, що буде далі. Чи вони залишаться в Польщі і потрібно вчити польську мову, чи повернуться в Україну до української системи освіти. І думаю, що інтеграція дітей громадян України з дітьми української меншини, які живуть у Польщі від народження принесла б свої плюси. «Ось він – українець, але добре говорить польською, є одним з найкращих учнів у школі. Значить і я зможу», - подумає Сашко і це його страшенно змотивує.

У цьому невеличкому тексті лише трохи окреслила проблеми, з якими борюся щодня. Розповіла також про деякі традиції нашого Міжшкільного Пункту навчання з надією на те, що, можливо, когось це заінсперує когось, а хтось поділиться своїм досвідом, а, можливо, розпочнемо цим дискусію «Камо грядеши Міжшкільні Пункти навчання?»»